

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Навчально-науковий інститут міжнародної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

_____ проф. Геннадій ХРИПУНОВ

« _____ » _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування при зарахуванні
на навчання для здобуття ступеня бакалавра
для всіх освітньо-наукових програм
з іспиту (співбесіди) «Іноземна мова (українська)»,

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри української мови

протокол №6 від «10» січня 2025 р.

Завідувачка кафедри

_____ доц. Світлана ЧЕРНЯВСЬКА

Розглянуто та затверджено на засіданні вченої ради ННІМО

протокол № 5 від 17. 01. 2025 р.

Директор ННІМО

_____ доц. Дмитро ГОРОВИЙ

Харків 2025

МЕТА, КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова (українська)» є формування мовної, мовленнєвої та комунікативної компетенцій, необхідних для подальшого навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах українською мовою, формування навичок і вмінь спілкування в побутовій, навчально-професійній та соціально-культурній сферах. Крім того, вивчення дисципліни має на меті розвиток когнітивних та творчих здібностей іноземних студентів, їх ознайомлення з культурою, традиціями та звичаями українського народу.

Компетенції, на формування та розвиток яких спрямована дисципліна «Іноземна мова (російська)», визначено таким чином:

Мовні компетенції

- знання правил правопису та співвідношення між буквами українського алфавіту й звуками української літературної мови;
- уміння правильно вимови голосних і приголосних звуків;
- володіння інтонаційними конструкціями ІК–1, ІК–2, ІК–3, ІК–4, ІК–5;
- володіння фонетичним, граматичним та лексичним мінімумами української мови.

Мовленнєві компетенції

Мовленнєві компетенції формуються на засадах володіння основними видами мовленнєвої діяльності.

У читанні формуються:

- уміння розуміти основний зміст тексту під час читання "про себе" ("ознайомлювальне читання" або "читання з охопленням загального змісту");
- уміння розуміти як основний зміст, так і деталі тексту, окремі факти, положення, зв'язки між ними під час читання "про себе" ("вивчальне читання").

В аудіюванні формуються вміння розуміти на слух як основний зміст, так і деталі тексту, окремі факти, положення, зв'язки між ними в монологічному, діалогічному та діалого-монологічному висловлюванні, вербально та зображувально-вербально.

В усному мовленні формуються:

- уміння передавати зміст прочитаного або прослуханого тексту;
- уміння складати власне висловлювання, яке передбачає аналіз прочитаного або прослуханого, оцінювання, висновки;
- уміння складати висловлювання за вивченими темами;
- уміння брати участь у діалозі на навчально-побутову, країнознавчу й наукову теми, використовуючи різні типи діалогу: діалог-розпитування, діалог-обмін думками, враженнями, діалог-бесіда.

У писемному мовленні формуються:

- уміння записувати (конспектувати) зміст навчальної лекції зі спеціальності, яка сприймається на слух;
- уміння складати простий і складний плани, а також стислий і докладний конспекти тексту зі спеціальності;
- уміння складати підготовлене письмове висловлювання на вивчену тему, аналіз прочитаного (прослуханого), оцінювання, висновки.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Фонетика

Консонантизм.
Вокалізм.
Склади й розподіл на склади.
Наголос і ритміка слова.
Вимова граматичних форм.
Елементи інтонації.
Співвідношення вимови та написання.

Синтаксичні структури

Моделі речень.
Синтаксис простого речення. Типи простих речень за метою висловлювання.
Односкладні речення. Однорідні члени речення. Вставні слова й речення..
Синтаксис складного речення. Складносурядні й складнопідрядні речення.

Залежні члени речення

Вираження об'єктних відношень.
Вираження атрибутивних відношень.
Вираження якісної характеристики.
Вираження просторових відношень.
Вираження часових відношень.
Вираження причинних відношень.
Вираження допустових відношень.
Вираження умовних відношень.
Вираження причинно-наслідкових відношень.
Вираження відношень мети.

Морфологія

Іменник. Рід іменників. Однина і множина. Відмінювання іменників чоловічого, середнього та жіночого роду в однині та множині. Невідмінювані іменники.

Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками за родом, числом та відмінком. Відмінювання прикметників чоловічого, середнього та жіночого роду в однині та множині. Ступені порівняння прикметників та їх утворення.

Займенник. Розряди займенників: особові, вказівні, присвійні, зворотні, питальні, означальні, неозначені, заперечні. Відмінювання займенників.

Числівник. Кількісні числівники. Вживання та відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники. Узгодження порядкових числівників за родом, числом та відмінком. Вживання й відмінювання порядкових числівників.

Прислівник. Розряди прислівників: прислівники часу, місця, якісної характеристики, предикативні.

Дієслово. Інфінітив. Час дієслова. Способи дієслів. Види дієслів. Дієслова руху. Дієслова з часткою -ся.

Дієприкметник. Утворення та вживання дієприкметників. Заміна дієприкметникового звороту підрядним означальним реченням. Заміна активного дієприкметника пасивним.

Дієприслівник. Утворення та вживання дієприслівника. Заміна дієприслівникового звороту підрядним речення зі значенням часу, причини, умови.

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

ЧИТАННЯ

Завдання 1. Прочитайте мікротекст і виконайте тестові завдання, визначаючи правильний варіант.

ПИСЬМО

Завдання 2. Дайте письмові відповіді на питання. Утворіть за допомогою відповідей текст про себе.

ГРАМАТИКА

Завдання 3. Виконайте граматичні тести (10 варіантів).

МОВЛЕННЯ

Завдання 4. Складіть монологічне висловлювання за заданою темою (5-10 речень).

Теми для монологічного висловлювання:

1. Моя сім'я,
2. Моє місто,
3. Моя країна,
4. Моє хобі,
5. Мій найкращий друг,
6. Моя майбутня професія,
7. Мій улюблений предмет у школі,
8. Мій робочий день,
9. Мій вихідний день.
10. Моя найкраща подорож.

Завдання 5. Візьміть участь у діалозі з екзаменатором.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З МОВИ НАВЧАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання вступників здійснюється за 200-бальною шкалою. На виконання завдань відведено 60 хвилин. Загальна кількість завдань – 5.

- максимальна кількість балів під час оцінювання знань становить за письмову роботу 120 балів, за усну відповідь (читання, відповіді на питання, усне мовлення) 80 балів;
- під час оцінювання письмової роботи та усної співбесіди вступника використовується наступна шкала оцінювання (табл.1).

Критерії оцінювання мовлення (усне мовлення):

- відповідність завданню (тематика та обсяг) – максимум 5 балів;
- словниковий діапазон – максимум 5 балів;
- логіка викладення – максимум 10 балів;
- грамотність – максимум 10 балів.

Таблиця 1. Шкала оцінювання

Усна відповідь		Письмова	
	Максимальна кількість балів		Максимальна кількість балів
Читання тексту	30	Граматика	40
Відповіді на питання	20	Письмове завдання	40
Усне мовлення	30	Аудіювання	40

Вступне випробування у формі співбесіди/тестування проводять члени комісії, визначені відповідним наказом.

Члени комісії з проведення вступного випробування оцінюють правильність відповідей в аркуші співбесіди/тестування.

Конкурсний бал формується як середній за результатами двох іспитів: з математики та мови навчання.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Варіант 1

Завдання 1. Прочитайте текст і виконайте тестові завдання, визначаючи правильний варіант.

Географічне положення України

Україна – це європейська держава. Вона розташована на сході Європи, це найбільша за територією держава в Європі.

Україна має кордони з багатьма країнами. На півночі та сході вона межує з Білорусією та Росією. На південному сході кордон проходить по Азовському морю. На півдні кордон проходить по Чорному морю. На південному заході Україна межує з Молдовою та Румунією, а на Заході – з Угорщиною, Словачією та Польщею. Чорне море взимку не замерзає, що дає можливість морським портам – Одесі, Миколаєву, Херсону працювати цілий рік.

Клімат України помірний, м'який. Сприятливий клімат та родючий ґрунт сприяють успішному розвитку землеробства. На півночі вирощують льон і картоплю. У лісостеповій зоні вирощують цукровий буряк і виробляють цукор. Зона степів – пшениці, кукурудзи. На півдні вирощують персики та виноград.

В Україні багата на воду. Тут протікає сто тридцять одна річка. Найбільші ріки – Дніпро, Дністер, Південний Буг, Сіверський Донець. Найбільше озеро в Україні – Світязь.

Географічне положення України сприяє розвитку економічних відносин з різними країнами Європи та Азії.

Оберіть правильну відповідь:

1. Де знаходиться Україна?
  - А) в Азії
  - В) на Близькому Сході
  - С) в Європі
2. З якою країною Україна має морський кордон?
  - А) з Молдовою
  - В) з Польщею
  - С) з Туреччиною
3. На якому морі розташовані головні порти України?
  - А) на Азовському
  - В) на Чорному
  - С) на Червоному
4. Який клімат в Україні?
  - А) Тропічний
  - В) Континентальний
  - С) Помірно- м'який
5. Що вирощують в Україні?
  - А) ананаси, манго
  - В) банани, апельсини
  - С) пшеницю, виноград
6. Яка головна річка України?
  - А) Дунай
  - В) Дон
  - С) Дніпро
7. Що сприяє розвитку економічних відносин з Європою та Азією?
  - А) географічне положення
  - В) клімат
  - С) велика територія

Завдання 2. Дайте письмові відповіді на питання. Утворіть за допомогою відповідей текст про себе.

1. Як Вас звать?
2. З якої Ви країни?
3. Де знаходиться Ваша країна?
4. Якою мовою розмовляють у вашій країні?
5. Які мови Ви знаєте?
6. Які предмети ви любили у школі?
7. У вас велика родина?
8. Ким працюють ваші батьки?
9. Що Ви більш за все любите робити?
10. Ким Ви хочете працювати в майбутньому?

Завдання 3. Виконайте граматичні тести (10 варіантів).

1. Я ___ (любити) футбол.
А) любиш
В) люблю
С) люблять
2. – Ти лежиш? – Ні, я ___ (сидіти).
А) сиджу
В) сидиш
С) сидять
3. – Що ___ (робити) викладач? – Вона ___ (пояснювати) урок.
А) робить – пояснює
В) робить – пояснює
С) робиш – пояснює
4. – Вчора я був у басейні. – ... (стадіон).
А) на стадіоні
В) в стадіоні
С) у стадіон
5. – Після обіду ми були у деканаті. – ... (аудиторія).
А) в аудиторії
В) на аудиторії
С) в аудиторія
6. – Ми були у Києві. – ... (Полтава).
А) в Полтаві
В) у Полтаві
С) на Полтаві
7. – Учора ввечері ми були в ресторані ..... (Антон, Олена)
А) з Антоном і Оленою
В) до Антона та Олени
С) на Антон і Олена
8. Ви ... правило?
А) вчите
В) вивчаєте
С) навчаєтеся
9. Як вони ... ?
А) вчать
В) вивчають
С) навчаються
10. Я ... українську мову.
А) вчу
В) вивчаю

С) навчаюся

Завдання 4. Складіть монологічне висловлювання за темою «Моя сім'я» (5-10 речень).

Завдання 5. Візьміть участь у діалозі з екзаменатором. Дайте відповіді на питання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1.	Українська мова як іноземна. Практичний курс для студентів-іноземців усіх спеціальностей (початковий рівень) : навчальний посібник (друге видання, доповнене й перероблене) / Г. І. Сабадир, М. Ю. Лухіна, С. М. Чернявська, О. М. Кримець, О. В. Дяченко. – Харків: НТУ «ХП», 2024. – 194 с. https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/75013
2.	Займенник: Навчально-методичний посібник / Н.В. Северин. – Харків: НТУ «ХП», 2022. – 72 с.
3	Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. – Ч.1. Х. : ХНАМГ, 2011. 387 с.
4	Українська мова для студентів-іноземців (початковий рівень): навчальний посібник / Волкова О. М., Ворона Н. О., Голованенко Є. О. та ін.; за ред. Т. О. Дегтярьової. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. 256 с.
5.	Караванська С. Українська мова для іноземців. Початковий рівень. — Львів, 2017.
6.	Плахотник О.І., Плахотник В.Ф. Українська мова як іноземна. Початковий курс. — Київ, 2021.
7.	Ющук І.П. Практичний курс української мови як іноземної. — Перевид. — Київ, 2020.
8.	Редько В.Г., Паперна О.О. Діалог із культурою. Українська мова як іноземна. Початковий рівень. — Київ, 2022.
9.	Білоус О.В., Пахаренко В.І. Українська мова для початківців (А1-А2). — Київ : Алерта, 2023. — 168 с.
10.	Від букви до спілкування. Українська мова для іноземців: рівень А1 / укладачі: кафедра української мови ВНТУ. — Вінниця : ВНТУ, 2020. — 100 с.
11.	Українська мова. Практичний курс для іноземців / Г. Мацюк. — Львів : Априорі, 2017. — 195 с.
12.	Українська мова для іноземців: крок за кроком / Д. Мазурик. —

	Харків : Фоліо, 2017. — 288 с.
13.	Сучасний українсько-англійський словник для іноземців / укл. Бондаренко І. — Київ, 2016.
14.	Краєзнавчий словник для іноземних студентів. — Київ, 2023.
15.	Українсько-турецький словник / Н.В. Северин. – Харків: НТУ «ХП», 2022. – 48 с
16.	Ступені порівняння прикметників і прислівників : метод. рекомендації з української мови для самостійної роботи студентів-іноземців / уклад. Н. В. Северин; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків: ТОВ "Цифра Принт", 2023. – 40 с.
17.	Українська мова. Науковий стиль мовлення. Математика. Хімія. Фізика. Біологія (початковий курс): навчальний посібник / уклад.: Голованенко Є. О., Дегтярєва Т. О., Дядченко Г. В., Коньок О. П. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. 93 с.
18.	Українська літературна вимова і наголос: словник-довідник: близько 50000 сл. / АН УРСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні; [відп. ред. М. А. Жовтобрюх; уклад.: І. Р. Вихованець, С. Я. Єрмоленко, Н. М. Сологуб, Г. Х. Щербатюк]. – К.: Наук.думка, 1973. – 724 с.

Допоміжна література

1	Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2	Гнатишена І. М. Словник інтернаціональних терміноелементів грецького та латинського походження в сучасній термінології / І. М. Гнатишена, Т. Р. Кияк – К.: КМ Academia, 1996. – 104 с.
3	Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання / С. І. Головащук. – К.: Наук. думка, 2004. – 448 с.
4	Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2005. – 480 с.
5	Іваницький Р. В. П'ятимовний тлумачний словник з інформатики / Р. В. Іваницький, Т. Р. Кияк. – К., 1995. – 372 с.
6	Культура фахового мовлення: навч. посібник / Н. Д. Бабич, К. Ф. Герман, М. В. Скаб, К. М. Лук'янюк, Н. І. Рубльова; за ред. Н. Д. Бабич. – Чернівці: Книги–XXI, 2006. – 496 с.
7	Кусайкіна Н. Д. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів (безкоштовна CD версія) / Уклад. Н. Д. Кусайкіна, Ю. С. Цибульник; За ред. В. В. Дубічинського. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2009. – 1008 с. (Гриф МОН України №14/18.2-1970)
8	Пентиліук М. І. Ділове спілкування та культура мовлення: навч. посібник / М. І. Пентиліук, І. І. Маруніч, І. В. Гайдаєнко. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 224 с.

9	Російсько-український словник / І. О. Анніна, Г. Н. Горюшина, І. С. Гнатюк та ін.; За ред В. В. Жайворонка. – К.: Абрис, 2003. – 1424 с.
10	Російсько-український словник наукової термінології: Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос / В. В. Гейченко, В. М. Завірюхіна, О. О. Зеленюк та ін. – К.: Наук. думка, 1998. – 892 с.
11	Савченко Л. Г. Російсько-український словник словосполучень. Труднощі перекладу / Л. Г. Савченко. – К.: Національний книжковий проект, 2010. – 512 с.
12	Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. – 3-тє вид., випр. – К.: Знання, 2006. – 367 с.
13	Сучасний орфографічний словник української мови: 180000 слів (плюс безкоштовна CD версія) / Уклад. В. В. Дубічинський, Н. Я. Косенко. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2009. – 1024 . (Гриф МОН України №14/18.2-1718).
14	Українська ділова мова: практичний посібник на щодень / Уклад.: М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна та ін.; за ред. М. Д. Гінзбурга. – Х.: Торсінг, 2003. – 592 с.
15	Український орфографічний словник: понад 175 000 слів / уклали: В. В. Чумак та ін.; за ред. В. Г. Скляренка. – К.: Довіра, 2009. – 1011 с.
16	Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т укр. мови. – К.: Наук. думка, 2003. – 240 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

(перелік інформаційних ресурсів)

<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://chak-chy-pravylnomy-hovorymo.wikidot.com/>

<http://kultura-movy.wikidot.com/>

<http://rodovyj-vidminok.wikidot.com/>

<http://www.madslinger.com/mova/pravopys>

<http://nepravylno-pravylnomy.wikidot.com/>

<http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>

<http://www.novamova.com.ua>

<http://www.mova.info>

<http://www.pravopys.net>

<http://www.pereklad.kiev.ua>

Проректор

Геннадій ХРИПУНОВ